

PARLAMENT DE CATALUNYA

Núria de Gispert i Català

Presidenta

Acte de cloenda de la commemoració del 50è aniversari de l'edició d'«Els altres catalans», de Francesc Candel

Palau del Parlament, 25 de febrer de 2015

La presidenta

Bona tarda.

Molt honorable president Montilla, secretari general de la presidència, diputades i diputats al Parlament, directors generals, president de Súmate, persones que m'acompanyen a la taula, començant pel president de la Fundació Paco Candel, el senyor Pere Baltà, senyores i senyors, vull començar el meu parlament en aquest acte de cloenda del 50è aniversari de l'edició del llibre «Els altres catalans» amb un agraïment als organitzadors per tots els actes que han programat arreu del territori per difondre i reivindicar l'obra més representativa d'aquest català il·lustre. I un agraïment especial a Joan-Pere Viladecans, que a vegades me'l deixo, perquè en aquests actes el seu cartell està sempre present.

Ara voldria recordar una reunió mantinguda, ara fa una mica més d'un any —crec que va ser el 4 de febrer—, amb els membres de la fundació que, encapçalats per Pere Baltà, van venir-me a presentar el conjunt d'actes del programa que tenien previstos per a aquest any de celebració del cinquantè aniversari d'«Els altres catalans».

D'entrada vull dir que és un acte de justícia tot el que han fet aquest any i que segur que els ha costat molt de temps i, probablement també, recursos, segurament han rebut algunes ajudes, petites, de les institucions, però el temps que hi han esmerçat i la col·laboració que hi han prestat és molt important, i avui, en nom del Parlament, els us ho vull agrair. Crec que era i és un merescut homenatge, i que pel poc que hem parlat abans, a l'audiència que hem tingut, em

PARLAMENT DE CATALUNYA

Núria de Gispert i Català

Presidenta

sembla que n'han quedat bastant satisfets —mai diem molt, perquè sempre queda alguna cosa a fer—, de la feina feta.

[...]

I ara unes paraules de cloenda. Abans de res, voldria dir que el senyor Baltà m'ha fet a mans una carta de Maria Candel, com ja va fer al primer acte celebrat al Palau de la Generalitat, que diu així —i em permeto llegir-la paraula per paraula: "De la mateixa forma que vaig fer a l'inici d'aquest any de commemoració del llibre 'Els altres catalans', vull afegir unes paraules en el moment de la cloenda. No és pas per justificar l'absència en aquest acte del meu germà Francesc, ja que tant ell com jo ens sentim implicats en tot allò que té a veure amb el nostre estimadíssim pare. Només som conseqüents davant la pèrdua, valorant així el fet del nostre propi protagonisme. Desitjo amb tot el meu cor donar les gràcies per totes les intervencions, des de la més insignificant a la més popular, d'investigadors i d'amics, de col·laboradors, d'associacions, és a dir, de tota la societat, que mai ha oblidat la importància d'un lluitador i d'un home de lletres com va ser i és el meu pare, Francesc Candel. Amb el meu 'carinyo' i la meva amistat, Maria Candel."

Ja que som a la cloenda, malgrat que el senyor Baltà ens ha dit que tenien alguna altra cosa programada, de fet, com a acte públic o com a acte polític, és bo i és positiu —i ho vull ressaltar— que aquest acte se celebri al Parlament, per molts motius, però especialment perquè és la casa de tots i perquè això contribueix a destacar la transversalitat de l'homenatge que s'ha fet durant tot aquest any a la persona de Francesc Candel, i també la gratitud de tots els catalans d'origen i pensament diversos que hem de sentir per Francesc Candel, la seva biografia, la seva obra i també per la seva condició de senador constituent.

Abans comentaven que havia estat una legislatura regidor de l'ajuntament de l'Hospitalet, també va ser senador i amb aquesta experiència en va tenir prou, va dir que l'experiència política ja l'havia coneguda i que, per tant, al que volia dedicar-se, com diu el seu biògraf, és a escriure, que això ho pot fer tothom —ell deia això.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Núria de Gispert i Català

Presidenta

Francesc Candel era autodidacte, tenia una forta cultura popular i al llarg de la seva vida i de la seva trajectòria pública, tan destacable, va tocar sempre de peus a terra, com diem aquí, a Catalunya, trepitjant el carrer, sentint el bategar dels barris, sobretot, allà on hi havia, en tota la seva cruesa, manifestacions d'injustícia, de misèria i d'abandó.

Va escriure més de cinquanta llibres, novel·les, assaig, va escriure a les revistes 'Destino' i 'Serra d'Or', i al diari 'Avui'. La vida i l'obra de Francesc Candel ens ajuden molt a fer memòria històrica d'un temps i d'un país, la Catalunya de la segona meitat del segle XX.

Ell va arribar a Catalunya el 1929, amb dos anys, i en aquella Catalunya de la meitat del segle XX, el nostre país va experimentar un fenomen prou rellevant, una immigració de grans dimensions en plena dictadura i sense garantia de drets civils, polítics ni socials. Francesc Candel va fer molt per explicar-la i també per integrar-la en un projecte col·lectiu que, tot i les estretones de les circumstàncies polítiques, estava en marxa.

El reconeixement li va arribar quan tenia trenta-dos anys, l'any 1957, amb la novel·la 'Donde la ciudad cambia su nombre'. En aquesta novel·la ell va parlar dels seus veïns, dels seus amics, però va dir noms i cognoms i el que passava al barri i això li va costar quasi perdre les amistats, i no ho entenia i ell feia el comentari de dir: "Però si he explicat la veritat del que passa, si és que hauria d'agradar-li sortir en aquesta novel·la." Però, és clar, hi ha coses que no agradaven, i ell se'n va adonar tard, quan ja estava publicat. Ara bé, la publicació de més transcendència social i política va ser 'Els altres catalans', llavors tenia trenta-nou anys. El seu missatge de llavors continua essent ben actual davant del fenomen de les noves migracions. Som i volem ser un sol país, en què no caben ni guetos ni cap mena de segregació per origen, llengua, identitat cultural o religiosa.

Una vegada que li van fer un autoretrat i li van preguntar què faria ell, llavors, per la nova immigració –parlem de l'any 2006, un any abans de la seva mort–, deia: "Falta la novela que hable de la inmigración de ahora, del mundo que se nos ha

PARLAMENT DE CATALUNYA

Núria de Gispert i Català

Presidenta

venido encima. Yo no la pienso escribir, estoy harto de escribir de todo.” Vull dir que demostrava com era, genio y figura.

Francesc Candel, el català que ho va voler ser, tal com el va descriure un mitjà de comunicació l'any de la seva mort, el 2007, va descobrir a la societat catalana les condicions de vida dels immigrants dels anys seixanta i setanta i la seva voluntat d'integració, sense deixar de criticar els murcians que no volien integrar-se i els catalans que menyspreaven la immigració.

La clau era la integració, però també l'acollida. La seva trajectòria cívica i política està marcada, també, pel compromís amb els més desfavorits —ell parlava de 'perdedors'. La figura de Francesc Candel destaca per la contribució a la configuració de l'ideari col·lectiu sobre la immigració. Va reivindicar les eines que havien de fer possible la integració de les persones immigrades a la societat i la cultura catalanes: l'escola, el territori, la denúncia del problema de l'habitatge, i va intentar assimilar dues societats que semblaven viure l'una d'esquena a l'altra.

Per acabar, permetin-me que els digui que el llegat polític i cívic de Francesc Candel és nítid, és exigent, és necessari en tot moment, però, sobretot, en la conjuntura nacional i social en què vivim, en la cruïlla històrica en què es troba Catalunya i ens interpel·la en una línia de reconciliació i d'autoexigència, ens reforça en uns plantejaments que ens porten a vetllar perquè no es trenqui mai la cohesió, perquè ningú mai no es pugui sentir exclòs ni marginat. És un missatge clarament positiu, conscient dels reptes, conscient de les mancances i de les nostres debilitats, però també de les nostres grans oportunitats com a poble, si som capaços de sumar esforços per tal de construir la pàtria de tothom amb justícia social, garantint la qualitat de vida, fent realitat la dignitat que ens mereixem i que necessitem les persones i els pobles.

Ara fa un any, quan es va fer el primer acte de celebració del cinquantè aniversari, va haver-hi un escriptor, que va parlar, va fer un article sobre Candel, i jo m'he quedat amb l'última part, que crec que explica, primer, que el coneixia i després el sentiment que Candel va voler traslladar a les persones que vivien amb ell i que havien vingut d'altres territoris d'Espanya.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Núria de Gispert i Català

Presidenta

I deia: "Seguim el pas de Paco Candel, la petja que ha deixat per sempre, la tradició del país, sumar i sumar qui vulgui, mestissatge i integració, sempre voler ser un sol poble. Els altres catalans d'ahir són catalans d'avui i sí, convençuts, amb ells, caminar vers el nord, vers Europa, la democràcia, la igualtat i la independència." Això ho va escriure Josep Maria Solé i Sabaté i crec que resumeix molt la personalitat de Candel, les ganes de ser català i que els catalans nascuts aquí volguessin entendre i assumir aquesta catalanitat.

I res més, moltes gràcies a tots per ser avui aquí.